

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3009/2020. (II. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.292/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Gremperger Ügyvédi Iroda által képviselt gazdasági társaság indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.462/2017/5. számú ítélete és a Kúria Gfv.VII.30.292/2018/8. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó szerint a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, az M) cikk (1) és (2) bekezdéseit, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint a 28. cikket.
- [2] Az indítványozó mint felperes 2009-ben kártérítés iránt keresetet nyújtott be az alperes és mások ellen. A kártérítési perben kirendelt igazságügyi szakértő megállapította, hogy az alperes mint tervező hibájára vezethetők vissza 70%-os mértékben a perben szereplő ingatlan pinceszintjén tapasztalt hibajelenségek. Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperest más alperesekkel együtt egyetemlegesen kötelezte, hogy fizessen meg a felperes számára 15 napon belül 67.012.501 Ft tőkét és járulékait. Az alperes nem fellebbezte meg az elsőfokú ítéletet, azonban más alperesek fellebbezést nyújtottak be, ezért az alperes fizetési kötelezettségét a másodfokú ítélet nem érintette. Az alperes nem tett eleget a vele szemben jogerőre emelkedett ítéleti kötelezésnek, ezért az indítványozó felszámolási eljárást kezdeményezett az alperessel szemben. A felszámolási eljárásban a felszámoló – arra hivatkozva, hogy az adós vezető tisztségviselője az iratokat nem adta át a részére, és az adós fellelt vagyona a felszámolási költségek fedezetére sem elegendő – az eljárás egyszerűsített módon történő befejezése iránt kérelmet terjesztett elő, amelynek alapján a bíróság a felszámolási eljárást egyszerűsített módon fejezte be, és az adóst jogutód nélkül megszüntette.
- [3] Az indítványozó által indított eljárások időtartama alatt az alperes házastársával megalapított egy másik korlátozott felelősségű társaságot, amelynek tevékenysége megegyezett az alperes által folytatott tevékenységgel. Az indítványozó a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 33/A. § (1) bekezdése alapján annak megállapítását kérte a bíróságtól, hogy az alperes vezető tisztségviselője a társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látta el, és ezáltal az alperes vagyona 24.421.000 Ft-tal csökkent, melynek következtében a felszámolási eljárásban a hitelező követelésének teljes mértékben történő kielégítése meghiúsult.
- [4] A vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása iránti perben a Miskolci Törvényszék 25.G.40.232/2016/28. számú ítéletében (a továbbiakban: elsőfokú ítélet) megállapította az alperes volt ügyvezetőjének felelősségét. A másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.462/2017/5. számú, jelen alkotmányjogi panasszal támadott ítéletében (a továbbiakban: másodfokú ítélet) az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és az indítványozó keresetét elutasította. A másodfokú ítélet indokolásában rögzítette, hogy az alperes nem teljesítette irat- és vagyonátadási kötelezettségét, így a Cstv. 33/A. § (3) bekezdése szerinti vélelem fennállása adott esetben megállapítható volt, azonban a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után tanúsított ügyvezetői magatartások esetében teszi lehetővé a felelősség megállapítását, ezért a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének bizonyítása előfeltétele a felelősség megállapításának, amely bizonyításnak az indítványozó nem tett eleget. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria Gfv.VII.30.292/2018/8. számú ítéletében (a továbbiakban: kúriai ítélet) megállapította, hogy egy követelés érvényesítése érdekében indított eljárásban beszerzett szakértői vélemény önmagában nem elegendő a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének megállapításához, ezért a másodfokú ítéletet hatályában fenntartotta.

- [5] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Abtv. 27. §-a alapján azt sérelmezte, hogy a másodfokú ítélet és a kúriai ítélet sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, az M) cikk (1) és (2) bekezdéseit, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint a 28. cikket.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírói ítéletek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseinek kiüresítését jelentik azáltal, hogy az alkotmányos keretek között megalkotott hitelezővédelmi szabályok érvényesülése, ily módon a vállalkozás szabadsága és a tulajdonjog védelme nem érvényesülhetett.
- [7] Az indítványozó szerint a jogállamiság tétele értelmében a jogalkotó a felelősségi rendelkezéseket és a kapcsolódó hátrányos jogkövetkezményeket minden esetben köteles a normavilágosság elvének megfelelően pontosan körülhatárolni. Az indítványozó szerint a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet fogalmát a jogszabályok konkrét definíció nélkül használják. Álláspontja szerint egy ilyen helyzetben a vezető tisztségviselőnek a hitelezői érdekeket is figyelembe kell vennie, ezért nem alapíthat azonos tevékenységet gyakorló vállalkozást, mert az az alkotmányos hitelezővédelem, tulajdonjog, tisztességes gazdasági verseny alkotmányos követelményét és az ezeket érvényesítő Cstv. 33/A. §-át sérti és üresíti ki.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott ítéletek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését azért sértik, mert a megjelenített és törvényesen érvényesített, összegszerűen meghatározott hitelezői érdeket olyan törvényben meg nem határozott feltételhez kötik, amely feltételezi legalább egy elsőfokú ítélet meghozatalát, annak ellenére, hogy a peres eljárások ideje, eredményük kiszámíthatatlansága okán azt a jogalkotó nem kívánta meg.
- [9] Az indítványozó szerint a támadott ítéletek az Alaptörvény M) cikk (1) és (2) bekezdéseit azért sértik, mert az általa törvényesen érvényesített hitelezői érdek a vállalkozás jogának egyik részeleme, ezáltal a tisztességes gazdasági verseny alapja.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének megsértését abban látja, hogy az általa törvényesen érvényesített hitelezői érdek- és igényérvényesítést a támadott ítéletek kiüresítik és elvonják.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének megsértését azon okból kifogásolja, hogy a támadott ítéletek a hitelezői érdek- és igényérvényesítést törvényben meg nem határozott feltételhez kötik.
- [12] Az indítványozó az Alaptörvény 28. cikkének megsértését abban látja, hogy a támadott ítéletek nem voltak figyelemmel a jogszabályok szövegének alkalmazása során azok céljára és az Alaptörvénnyel való összhangban álló értelmezésre.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [14] Az Abtv. 27. § a) és b) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvényellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben került benyújtásra. Az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [16] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként a B) cikk (1) bekezdését, az M) cikk (1) és (2) bekezdéseit, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint a 28. cikket.
- [17] Az Alkotmánybíróság előjáróban arra mutat rá, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére az indítványozó által hivatkozott tartalommal nem alapítható alkotmányjogi panasz, mert az nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt csak két kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – vizsgálja érdemben {3033/2013. (II. 12.) AB határozat, Indokolás [7]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem ezen esetekre alapította, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg az Abtv. 27. §-a szerinti befogadhatósági feltételeknek.
- [18] Az indítványozónak az Alaptörvény M) cikk (1) és (2) bekezdésének megsértésére vonatkozó kifogása kapcsán az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy következetes gyakorlata alapján nem tekinthetők az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogának, ezért ezekre alkotmányjogi panasz nem alapítható {3267/2014. (XI. 4.) AB végzés, Indokolás [13]; 3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]}. Mindazonáltal az Alkotmánybíróság

- hangsúlyozza, hogy „az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására”{34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [20] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [21] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az e) pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [22] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti indokolást. Az indítványozó alapvetően az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, valamint a XIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tulajdonhoz való jog sérelmére hivatkozott.
- [23] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése nem a bírósági eljárásra, hanem a közigazgatási hatósági eljárásra vonatkozik. Mivel azonban az indítvány a bíróságok eljárásával és döntéseivel kapcsolatban tartalmaz indokolat a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére vonatkozóan, ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványi elemet tartalma szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állító indítványi elemként bírálta el.
- [24] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [25] Az Alkotmánybíróság előjáróban kiemeli, hogy feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, és nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [26] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének megsértése körében hivatkozott érvei vonatkozásában utal arra, hogy a másodfokú ítélet – amelyet a kúriai ítélet hatályában fenntartott – a bírói gyakorlatból {lásd: Kúria Gfv. VII.30.059/2015. számú ítélete} kiindulva helyezkedett arra az álláspontra, hogy a Cstv. 33/A. § (3) bekezdése szerinti vélelem a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet fennállására, illetve bekövetkezésének időpontjára nem vonatkozik. E tekintetben a másodfokú ítélet és a kúriai ítélet az indítványozó érvelését azért nem fogadta el, mert önmagában az elsőfokú bírósági eljárásban készült szakértői véleményt nem tartotta elegendő bizonyítéknak a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének megállapításához.
- [27] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való joga sérelmére vonatkozó érvelése vonatkozásában arra mutat rá, hogy szakjogi-törvényességi kérdésnek minősül annak megítélése, hogy az indítványozó hitelezői érdek- és igényérvényesítése körében elegendő bizonyítékkal szolgál-e a Cstv. 33/A. §-a szerinti felelősség érvényesítéséhez, amely alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel. Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy „a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [28] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látta, hogy a támadott ítéletek a hitelezői érdek- és igényérvényesítést törvényben meg nem határozott feltételhez kötik.
- [29] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a Kúria ítélete szerint egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy a szakértői vélemény önmagában nem elegendő a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének megállapításához, ehhez a rendelkezésre álló bizonyítékok összességét kell figyelembe venni. Ugyanakkor a Kúria arra figyelemmel nem vizsgálhatta, hogy a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével helytálló következtetésre jutott-e, mivel az indítványozó felülvizsgálati kérelmében a másodfokú bíróság bizonyítékértékelését nem vitatta. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértését állító indítványi résszel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési

jogkörébe tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.

- [30] Az Alkotmánybíróság szerint a Kúria és a másodfokú bíróság ítéleteikben az indítványozóval ellentétes jogi álláspontra helyezkedtek, a döntésüket alátámasztó érveikről számot adtak, továbbá a Kúria a másodfokú bíróság bizonyítékértékelésének a felülmérlegelésére nem látott jogszerű lehetőséget. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tartózkodik az indokolásban megjelenő érvek megalapozottságának vizsgálatától, mert a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárásjogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [31] Az indítványozó a támadott ítéletek alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tulajdonhoz való joggal, illetve a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgént lehetne értékelni.
- [32] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – részben az Abtv. 27. §-a szerinti, részben pedig az Abtv. 29. §-ában írt befogadási feltétel teljesülése hiányában – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. január 21.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/587/2019.

